

Utlåtande 2009:172 RII (Dnr 315-2298/2008)

Bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag

Motion av Tomas Rudin och Hasan Dölek (båda s) (2008:66)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2008:66) av Tomas Rudin och Hasan Dölek (båda s) om Bildande
av ett kommunalt energiutvecklingsbolag avslås.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Tomas Rudin och Hasan Dölek (båda s) har i en motion (2008:66) till kommunfullmäktige yrkat att möjligheterna att bilda ett kommunalt energiutvecklingsbolag undersöks. Bolagets syfte skulle vara att finna energibesparingar och stimulera nya energiutvinningstekniker i hushållsnära miljö.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, fastighetsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat ärendet till stadens bostadsbolag, Micasa Fastigheter i Stockholm AB samt Stockholm Vatten AB. Fastighetsnämnden har inte inkommit med svar på remissen.

Stadsledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder och bolag i koncernen arbetar aktivt med att minska energi- och elanvändning, vilket är i linje med stadens budget och målen i miljöprogrammet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiv till att staden stödjer utvecklingen av teknik för energieffektivisering och alternativ energiproduktion och att Stockholms stad är ett utmärkt skyltfönster för spjutspetsteknik och svenskt miljöteknikkunnande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att för att nå en energieffektiv stad räcker det inte med stadens åtgärder i de egna verksamheterna, utan det är också viktigt att nå ut till boende, fastighetsägare och företag.

Östermalms stadsdelsnämnd framhåller att det i det kommunala perspektivet är en viktig uppgift att skapa förutsättningar för lokalt företagande och goda betingelser för företagsutveckling, snarare än att i egen regi bedriva tekniskt forsknings- och utvecklingsarbete.

Stockholms Stadshus AB konstaterar att kommunfullmäktige har i budgeten för 2009 beslutat att bostadsbolagen ska ”öka hyresgästernas incitament att spara energi” samt att bolagen Micasa och SISAB ska ”arbeta kontinuerligt med åtgärder som bidrar till energieffektivisering”.

AB Svenska Bostäder ser positivt på att staden verkar för att stimulera energieffektivisering inom dess förvaltningar och bolag.

AB Familjebostäder delar den problembild som återges i motionen, att hushåll och företag står inför en nödvändig utmaning när det gäller genomförande av energibesparingar.

AB Stockholmshem anger att de arbetar aktivt med att minska energiförbrukningen i sina fastigheter och har som mål att minska energianvändningen med 20 % senast till 2015 med konventionella besparingsmetoder såsom driftoptimering och mindre investeringar.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB anger att det inom Micasa Fastigheter pågår ett arbete med att förbättra och utveckla teknik som syftar till att minska energianvändningen.

Mina synpunkter

Motionärerna vill att stockholmarna hushållar med sin energi på ett bättre sätt. Den borgerliga majoriteten har sedan länge konstaterat att det som slukar energi i staden är uppvärmning och genom långsiktigt arbete har Stockholms stad sedan länge en hög andel hushåll anslutna till fjärrvärmenätet. I Stockholmsområdet försörjs merparten av hushållen, arbetsplatserna och andra kommersiella ytor med fjärrvärme. Det motsvarar cirka 75 procent av värme-

behovet. Fjärrvärmens kommer till cirka 80 procent från förnyelsebara källor, och släpper ut en tredjedel av koldioxiden jämfört med 1986, då man producerade hälften så mycket energi till stockholmarna.

Stadshusmajoriteten har tagit fram mål på energieffektiviseringar som nu genomförs i bolag och förvaltningar. Totalt ska energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar i enlighet med miljöprogrammet för 2008-2011 effektiviseras med minst 10 procent.

Den borgerliga majoriteten har anslagit 10 miljarder i energieffektiva upp- rustningar av miljonprogrammen, där experter räknar med att genom investeringar i isolering, värmepumpar, ventiler, etc. kunna halvera energianvändningen i en vanlig lägenhet. En lägenhet i miljonprogrammet kräver för närvarande som mest cirka 180 kWh/m², vilket ligger 70 kWh/m² över normen för en modern lägenhet. Genom tidigare nämnda investeringar kan antalet kWh/m² som krävs för uppvärmningen drastiskt reduceras till en nivå av ca 90 kWh/m². Detta är till gagn både för klimatet och för de boende som kan komma att få lägre kostnader.

Staden har beslutat att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2050, vilket ska åstadkommas bl.a. genom effektiviseringar i redan existerande bebyggelse, de nya miljöprofilstadsdelarna (där Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilfritt redan till 2030), och miljösmart utveckling av Stockholm där givetvis miljöbilsutvecklingen är en viktig del.

Arbetet med ett miljöprogram för Norra Djurgårdsstaden pågår. Energianvändningen är en viktig del i detta. Det handlar bland annat om att använda bästa möjliga teknik för energiförsörjning m.m. Det är en roll som kommunen bör ta. Att ta på sig ansvar för utveckling är däremot inte en kommunal uppgift.

Regeringen anslår för området Energi (Utgiftsområde 21 i statsbudgeten 2009) 100 miljoner kronor för stöd till energislag som ur klimathänseende är viktiga men som ännu inte är konkurrensmässiga - biogas och solcellsenergi är här de två främsta energiformerna som då stimuleras. Ytterligare 122 miljoner anslås för 2010. Så sent som i våras utfärdade exempelvis Elforsk, Energi- myndigheten, bygg- och fastighetsintressenter och solcellsindustri en utlysning om 3 miljoner kronor som kan användas för kommersialiserandet av solcells- anknutna produkter eller tjänster.

Vidare anslår exempelvis Energimyndigheten och Vinova tillsammans 21 miljoner kronor för forskning kring molekylära solceller, så kallade Grätzel- solceller. Projektet, som är ett samarbete mellan Uppsala Universitet, KTH och Swerea IVF, ska ta fram teknik för storskalig tillverkning av molekylära sol- celler. Kort sagt, det pågår stora nationella satsningar inom detta område. Jag

anser att det inte är en kommunal kärnuppgift att subventionera privatpersoners installation av solceller på villatak.

Motionärerna anser också att staden borde stimulera fram bättre produkter på marknaden i syfte att minska energiförbrukningen hos enskilda hushåll. Det finns mängder av bra och effektiva produkter på marknaden och dessa kommer bl.a. att användas vid ombyggnation och nybyggnation av bostäder och lokaler. En annan viktig åtgärd är att införa individuell mätning i flerbostadshusen. Exempel från AB Familjebostäder visar att det skiljer 18 % i förbrukning mellan två identiska fastigheter. Den ena har individuell mätning av energi, den andra saknar det. Marknaden har således redan lösningar på det som motionärerna efterfrågar.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2008:66) om bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut
2. Besvara motionen med nedanstående.

Motionen tar upp en strategiskt viktig fråga, nämligen vikten av att utveckla mer långsiktiga lösningar för stadens energihantering. Det är viktigt att staden säkerställer en hållbar energiförsörjning för att klara av klimatmålen. En utveckling av ny energiteknik bör därför främjas. Detta kräver ett tydligt och samlat grepp. Att satsa på allt för många alternativa bränslen samtidigt menar vi inte alltid måste vara det bästa sättet. Där finns snarast en risk att det fördyrar för konsumenten. För oss är det viktigt att värna konsumenterna så att staden inte tar ut för höga kostnader av sina medborgare. Energihanteringen i staden måste vara hållbar både ekologiskt och ekonomiskt.

Socialdemokraterna anser därför att staden ska ta fram en tydlig energistrategi. Målet med denna bör dels vara att få bort fossila bränslen och gå mot en hållbar energiförsörjning, dels skapa en mer kostnadseffektiv hantering av stadens energisystem. Energistrategin bör sedan kommuniceras till allmänheten genom systematiserad information.

Reservation anfördes av borgarråden *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. delvis bifalla motionen
2. därutöver anföra följande:

Det är angeläget att satsa på energiomställning och spetsteknik som motionen efterlyser.

Den el som staden använder i framtiden, som uppfyller kraven på miljömärkt el, bör produceras av staden eller köpas från leverantörer som enbart producerar miljömärkt el.

Stockholms stad bör vara en föregångare bland Europas storstäder inom miljöteknik och alternativa energikällor. Stockholm ska visa att det går att bli en hållbar storstad som inte tär på övriga Sverige och världen. Långsiktiga satsningar måste påbörjas för att kunna uppnå ett fossilfritt Stockholm 2030. Därför bör staden utveckla storstadslösningar för en ökad användning av bl a solenergi, jordvärme, bergvärme och vindkraft. Flera initiativ bör tas för att prova, utveckla och tillämpa nya rön inom energi- och uppvärmningsområdena. En möjlighet är att samla utvecklingen av lokal energiproduktion i ett utvecklingsbolag. Biogasproduktion finns redan inom stadens verksamheter.

Förra perioden under borgerlig majoritet såldes Stockholms stads elbolag; Birka Energi, till Fortum. Då nu energibolaget är sålt blir det svårare att satsa på att lokalt generera miljöanpassad grön el och hålla priserna nere för el och värme. Staden måste stärka sitt ägarinflytande i Fortum värme, som omfattar fjärrvärmeproduktion, fjärrvärmenätet och gasnätet. Det kan ske genom att köpa tillbaka aktiemajoriteten i värmeföretaget. Återköp av fjärrvärmenätet, ett naturligt monopol, är en möjlighet som bör prövas. Detta är viktig infrastruktur som stockholmarna måste ha rådighet över och inte lämna till ett monopolföretag att fatta alla beslut om. Om återköp inte är möjligt ska staden fortsätta att planera för egen produktion av fjärrvärme.

För att klara en hållbar framtid, så behöver Stockholms stad en strategisk energiplan som beskriver hur staden kan nå målet om att bli en fossilbränslefri stad. Energiplanen ska följas upp årligen och redovisa hur en god standard kan upprätthållas utan att innevånarnas hälsa riskeras.

Staden måste vara mer framåtriktad och pröva hållbara energiformer som solenergi och vindenergi. Energiplanering handlar också om att hushålla med energi och värme. Staden ska därför gå före med sina egna verksamheter och bolag. Staden ska fortsätta en aktiv upphandling och användning av en hög andel energi med liten miljöpåverkan. Det innebär t ex att inköpt el ska vara grön el och att energieffektivast möjliga alternativ används vid om- och tillbyggnader. Miljöinvesteringar ska löna sig i fastigheter. Vi vill även verka för lägsta möjliga fjärrvärmeförbrukning.

Användningen av förnyelsebara energikällor i Stockholms stad måste öka. En av fördelarna med en storstad är att fler kan utnyttja system som gör energianvändningen både billigare och effektivare. Staden bör även ha en uttalad målsättning att använda egna tillgängliga ytor till att producera el och värme. I Stockholm har vi plats för flera anläggningar för vindkraft t ex på Hammarbybacken och mindre anläggningar på tak. Stockholm har den största andelen takyta i hela Sverige och på många av dessa tak kan man med fördel sätta upp solenergianläggningar.

Inom stadens klimatarbete bör mål tas fram för närproducerad energi. Stadens bostadsbolag, SISAB och MICASA m fl bör ges i uppdrag att inventera, utreda och prova pilot-anläggningar för el och värmeproduktion med hjälp av bl a solceller och vindkraftverk på tak.

Stadens energicentrum bör vidareutvecklas och förstärkas för att kunna hantera och samordna stadens energifrågor såsom energiupphandlingar, energiinformation och -utbildning samt teknikkunskap.

Stockholms stad bör öka biogasproduktionen. Ökad framställning av biogas från lokala resurser såsom avloppsvatten och biologiskt avfall är fullt möjlig. Biogasen är ett utmärkt drivmedel för fordon i lokal trafik t ex bussar, taxi och budbilar. Efterfrågan på miljöbränslen har ökat efter ökningarna i miljöbilsförsäljningar och måste mötas upp av en ökad satsning på biogas.

Andelen förnyelsebara bränslen måste ökas i fjärrvärmens i Stockholms stad. Fortum Värmes eldning av palmolja är inte hållbar då odlingen av grödan har stor miljöpåverkan och bidrar till skövling av regnskog i Sydostasien. Staden bör vara pådrivande för att Fortum snarast upphör med eldningen av palmolja och ersätter den med andra, mer hållbara, förnybara alternativ.

Parallellt med övergången till förnybara energikällor krävs ett offensivt arbete på energieffektivisering som leder till minskad total energianvändning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2008:66) av Tomas Rudin och Hasan Dölek (båda s) om Bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag avslås.

Stockholm den 21 oktober 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert* och *Teres Lindberg* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* (mp) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Tomas Rudin och Hasan Dölek (båda s) har i en motion (2008:66) till kommunfullmäktige yrkat att möjligheterna att bilda ett kommunalt energiutvecklingsbolag undersöks. Bolagets syfte skulle vara att finna energibesparingar och stimulera nya energiutvinningstekniker i hushållsnära miljö.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, fastighetsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat ärendet till stadens bostadsbolag, Micasa Fastigheter i Stockholm AB samt Stockholm Vatten AB. Fastighetsnämnden har inte inkommit med svar på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 december 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder och bolag i koncernen arbetar aktivt med att minska energi- och elanvändning, vilket är i linje med stadens budget och målen i miljöprogrammet. Att använda miljövänlig el och energi är även det ett mål för stadens verksamheter. För närvarande är cirka två tredjedelar av stadens el miljömärkt. Allt efter avtalsperioder löper ut bör denna andel öka ytterligare. Även om staden främst agerar för att spara energi och inte producera den, bör staden noggrant följa villkoren för kommande statligt stöd för installation av solceller.

Stadsledningskontoret delar helt motionärernas uppfattning om det angelägna i att nya innovativa energilösningar utvecklas. Det finns idag också mängder med energiutvecklingsföretag på marknaden som är beredda att stödja företag och kommuner. Drivkraften bakom sådana investeringar är många gånger sänkta driftkostnader, med miljön som vinnare. Fastighetsnämnden använder exempelvis en samarbetspartner för energitjänster- ”Energy Performance Contracting”, vilket innebär en funktionsupp-handling med driftansvar och prestandagaranti.

Energicentrum är en servicefunktion som alla Stockholms kommunala förvaltningar och bolag kan vända sig till i frågor som rör effektiviseringsåtgärder inom värme, kyla och el för byggnader. De tjänster som erbjuds ska bidra till att energianvändningen och därmed kostnaderna minskar. Enligt stadsledningskontoret innehåller Energicentrum de funktioner och fyller det syfte som motionärerna efterlyser för de kommu-

nala verksamheterna. Energicentrums tjänster används framförallt av de lokal- och bostadsförvaltande nämnderna och bolagen, även andra nämnder och bolag uppmuntras att använda Energicentrums tjänster. I kommunfullmäktiges budget för 2009 slås fast att förutsättningarna för en permanent verksamhet för Energicentrum ska utredas.

Utvecklandet av ett kommunalt energiutvecklingsbolag vars syfte är att agera mot exempelvis hushållsmarknaden riskerar att hamna i konflikt med den kommunala kompetensen.

Mot bakgrund av vad som här anförts, anser stadsledningskontoret att ett kommunalt energiutvecklingsbolag inte inrättas samt att kommunstyrelsen avslår motionen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 november 2008 följande:

1. Förvaltningens svar på remissen godkänns.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad med vad som anges i tjänsteutlåtandet.

Reservation anfördes av vice ordförande Åsa Romson (mp), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamöterna Eva Louise Erlandsson Slorach m fl. (s) och Stellan F Hamrin (v), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöteknikutveckling

Miljöförvaltningen är positiv till att staden stödjer utvecklingen av teknik för energieffektivisering och alternativ energiproduktion och att Stockholms stad är ett utmärkt skyltfönster för spjutspetsteknik och svenskt miljöteknikkunnande. Förvaltningen delar analysen att det inom Sveriges gränser finns mycket kunnande, utvecklingsarbete och nya tekniker och att det till stor del saknas efterfrågan på många produkter och tjänster som inte prövats i större skala. En sådan arena skulle kunna vara Stockholms stad, eftersom staden i kraft av stor inköpare och fastighetsägare skulle kunna bidra till att påskynda utvecklingen.

3. Kommunfullmäktige har beslutat att staden i två nya bostadsområden ska utforma och utveckla en miljöprofil varav Norra Djurgårdsstaden är det ena. Nationellt och inte minst regionalt finns företag som ligger i frontlinjen inom miljö- och energitekniksektorn. För Stockholms del bedöms denna bransch ha goda förutsätt-

ningar att bli än mer framgångsrik på en internationellt växande marknad. Ett sätt att stimulera denna utveckling är att erbjuda möjligheter att testa tekniken och erbjuda en arena för sådan teknik- och systemutveckling samt att från stadens sida verka för och understödja exponering av teknikprodukter och företag. Stadens satsning på två nya miljöprofilområden har som ett viktigt mål att kunna erbjuda en sådan arena. I projektet Energicentrum pågår en lång rad projekt inom stadens egna verksamheter som syftar till att peka på och undanröja administrativa hinder för energieffektivisering, introduktion av energieffektiv teknik (ny och befintlig), att få en samlad energistatistik för staden och introduktion av metoder för kostnadseffektiv upphandling av energisparåtgärder (EPC, Energy Performance Contracting). När det gäller solceller genomförde stadsledningskontoret för drygt två år sedan en studie som identifierade 20 lämpliga objekt för installationer. För några av de identifierade objekten har installationer genomförts. Energicentrum kommer att utvärdera funktionen och handhavandet av dessa anläggningar, i syfte att få erfarenheter som kan underlätta framtida projekteringar av solcellsteknik. I rapporten ”Minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015” finns potentialen för solenergi redovisad för stadens egna fastigheter och för staden som helhet. I den statliga budgetpropositionen framgår det att ett treårigt stöd för solceller kommer att införas, men att stödet kommer att utföras något annorlunda än det tidigare som tog slut 2007. I motionen yrkas det på att staden enbart upphandlar miljömärkt el. Idag är ca två tredjedelar av stadens elanvändning miljömärkt. De flesta förvaltningar och bolag som inte har miljömärkt el har planerat för att upphandla sådan efter de nuvarande avtalens utgång. Eftersom Energicentrum till en del redan arbetar med frågorna som föreslås i motionen, skulle en vidareutveckling och utvidgning av Energicentrums uppdrag och verksamhet göra att de i framtiden hantades inom Energicentrums verksamhet. Energicentrum kan vara länken in i stadens verksamheter där den nya tekniken kan tillämpas. På så sätt blir staden ett skyltfönster för nytt kunnande, ny teknik och för svenskt näringsliv. I budgeten för 2009 ges Miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att under året utreda förutsättningarna för ett eventuellt permanentande av Energicentrum.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2008 följande:

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation anfördes av vice ordföranden Magnus Dannqvist m.fl. (s) samt ledamoten Rosa Lundmark (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Jonas Eklund (mp), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 oktober 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Utvecklingen mot ett energisnålt samhälle med minskade koldioxidutsläpp är en viktig del och en prioriterad fråga i arbetet med att forma en ekologiskt hållbar stad.

Förvaltningen instämmer med skribenterna att staden i kraft av sin storlek och kunskap har en viktig roll att spela och att ett långsiktigt hållbart Stockholm kräver en omställning av flera av stadens energisystem. För att nå en energieffektiv stad räcker det därför inte med stadens åtgärder i de egna verksamheterna, utan det är också viktigt att nå ut till boende, fastighetsägare och företag.

Förvaltningen är tveksam till att det skulle vara staden, som en aktör på marknaden, som ska driva på utvecklingen mot energieffektivare system och lösningar. Istället bör det vara företag, som i konkurrens med andra och mot bakgrund av en växande efterfrågan på goda energilösningar och energieffektiva tekniker, som driver förnyelse och utveckling mot hållbara lösningar för energiförsörjningen. Staden ska självklart utgöra ett gott exempel och kan då istället driva på efterfrågan på bra och hållbara system i sina upphandlingar och i planeringen och utvecklingen av staden samt i stadens egna verksamheter.

Energifrågan bör heller inte begränsas till så lokal nivå som en kommun, utan bör ses i ett sammanhang med andra aktörer på regional, nationell och internationell nivå. Flera EU-program riktar exempelvis in sig mot finansiering av forskningsprojekt som ska kunna verkställas i praktiken och senare utvecklas på marknaden. På nationell nivå finns energimyndigheten, som har som mål att bidra till bland annat effektiv energianvändning, ökning av förnyelsebar energi och ökad kommersialisering av goda affärsidéer. Myndigheten driver, finansierar och deltar i en rad aktiviteter som utgår från den lokala nivån och har ett viktigt uppdrag att stödja kommunernas arbete i klimat- och energirådgivningen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2008 följande:

Nämnden godkänner och överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m.fl. (s), ledamöterna Marion Sundqvist (mp) och Berit Bornecrantz Dias (v), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att ett långsiktigt hållbart Stockholm kräver nya tekniska lösningar och effektivare energianvändning. Frågan om omfattningen av det offentliga åtagandet i kommunal regi är ständigt aktuell. Inom den statliga sfären har det offentliga skapat en institutionell struktur för att bidra till ökad forskning och utveckling inom bland annat energiområdet, nu senast förstärkt genom förslag om kraftiga avsättningar i regeringens forskningsproposition. I det kommunala perspektivet är det en viktig uppgift att skapa förutsättningar för lokalt företagande och goda betingelser för företagsutveckling, snarare än att i egen regi bedriva tekniskt forsknings- och utvecklingsarbete.

Det finns ett behov av nya lösningar avseende miljö- och energiutvinningsteknik i storstaden, vilket bör kunna komma till uttryck på en rad sätt. Hit hör till exempel ökad samverkan mellan staden och näringslivet, att lokalt underlätta för företagsamhet inom energiområdet, medverkan i försöksverksamheter mm. I budget för 2008 beslutade kommunfullmäktige om att staden i två nya bostadsområden ska utforma och utveckla en miljöprofil, vilket understöds av målsättningen i stadens vision "Ett Stockholm i Världsklass". I visionen beskrivs att Stockholm ska bli världsledande i att utveckla, kommersialisera och tillämpa ny energi- och miljöteknik.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss av motionen (2008:66) om bildandet av ett kommunalt energiutvecklingsbolag.

Stockholms Stadshus AB

Koncernledningens tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2009 beslutat att bostadsbolagen ska "öka hyresgästernas incitament att spara energi" samt att bolagen Micasa och SISAB ska "arbeta kontinuerligt med åtgärder som bidrar till energieffektivisering". Koncernledningens uppfattning är att bolagen redan arbetar aktivt med minska energiförbrukningen i sina fastighetsbestånd, vilket också framgår i några av bolagens bilagda remissvar.

Koncernledningen ansluter sig till de tre bostadsbolagens uppfattning om att ny energiteknik som innebär energibesparingar bör främjas. Koncernledningen anser vidare, i likhet med Svenska Bostäder, att utveckling av ny energiteknik i första ska ske inom stadens servicefunktion, Energicentrum.

Koncernstyrelsen avstyrker sålunda förslaget om att bilda ett separat energiutvecklingsbolag och föreslår istället ett fortsatt arbete på energiutvecklingsområdet inom ramen för Energicentrum. Totalt har Kommunstyrelsen fattat beslut om att avsätta 12,5 mnkr i syfte att finansiera verksamheten fram till 2009-12-31.

AB Svenska Bostäder

AB Svenska Bostäders tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Svenska Bostäder ser positivt på att Staden verkar för att stimulera energieffektivisering inom dess förvaltningar och bolag.

Med hänvisning till motionen att bilda ett separat energiutvecklingsbolag vill vi anföra följande:

Vi föreslår att Staden i stället satsar på att utveckla och förstärka de befintliga resurserna inom enheten ”Energicentrum” tillhörande Miljöförvaltningen.

Svenska Bostäder har anlitat Energicentrum i övergripande energifrågor som berör Staden med mycket positiva erfarenheter. Bland annat initierat en arbetsgrupp för att hitta arbetsformer vad gäller intressekonflikterna mellan kulturhistoriska byggnader och energieffektivisering, samt medverkat i företagets ansökan om EU-bidrag i Consortprojektet.

Vi ser även det positiva i att Energicentrums verksamhet bedrivs ”kostnadsfritt” sett ur förvaltningars och bolags synvinkel. Vi förespråkar att detta arbetssätt bibehålls i framtiden, detta för att stimulera snabba åtgärder och utredningar och inte fördröjas av eventuell budgethantering.

Finansieringen av verksamheten torde kunna ske ur ett övergripande lönsamhetsperspektiv vad gäller energimässiga klimat- och kostnadsvinster.

AB Familjebostäder

AB Familjebostäders tjänsteutlåtande daterat den 7 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Familjebostäder har av Stockholms Stadshus AB beretts möjlighet att lämna synpunkter på motion om bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag (bilaga). Yttrandet har utarbetats inom bolagets Bygg- och teknikavdelning och har inte varit föremål för behandling i bolagets styrelse, utan anmäls i efterhand.

Familjebostäder delar den problembild som återges i motionen, att hushåll och företag står inför en nödvändig utmaning när det gäller genomförande av energibesparingar. Likaså delar vi synsättet att möjligheterna att genomföra långsiktigt nödvändiga insatser, idag begränsas av att nyutvecklad teknik inte funnit vägar ut på marknaden.

I motionen pekas på de möjligheter som staden, i egenskap av att vara en betydande energianvändare, har att påskynda användningen av ny energiteknik och att därigenom bidra till ett snabbare kommersiellt genombrott.

I motionen föreslås att möjligheten att överbrygga de påtalade bristerna genom att

bilda ett kommunalt energiutvecklingsbolag ska utredas. Familjebostäder delar ambitionen att ny energiteknik bör främjas, men har inga synpunkter gällande valet av organisationsform. Även andra former för att uppnå syftet bör undersökas och ställas mot den föreslagna bolagsformen. Det är därvidlag angeläget att erfarenheterna av arbetet genom stadens Energicentrum tas till vara.

AB Stockholmshem

AB Stockholmshems tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt stadens budget för 2009 ska bostadsbolagen bl.a. samarbeta med övriga berörda kommunala bolag och förvaltningar för riktade satsningar på bland annat energi-effektiviseringar och öka hyresgästernas incitament att spara energi.

Stockholmshem arbetar aktivt med att minska energiförbrukningen i sina fastigheter och har som mål att minska energianvändningen med 20 % senast till 2015 med konventionella besparingsmetoder såsom driftoptimering och mindre investeringar. Andra satsningar som bolaget planerar är exempelvis lågenergihus och individuell vattenmätning. Vi undersöker också exempelvis möjligheten att använda värmepumpar/bergvärme på ett innovativt sätt.

Motionärernas idé om bildandet av ett kommunalt energiutvecklingsbolag liknar till viss del den verksamhet som LIP-kansliet hade för att genomföra de Lokala Investerings Programmen (LIP) som påbörjades i slutet av 1990-talet och som till stor del finansierades med statliga bidrag. LIP-kansliets uppdrag var bland annat upphandling av smart energisnål teknik som, med vissa subventioner, skulle implementeras i stadens olika bolag och förvaltningar. Denna verksamhet var enligt bolagets mening klart framåtsyftande och viktiga erfarenheter bör kunna dras från dess verksamhet om staden finner det lämpligt att bilda ett kommunalt energiutvecklingsbolag eller liknande verksamhet.

Det är dock viktigt att en eventuell utvecklingsenhet får en koppling till de större användarna av ny teknik, exempelvis genom en sådan som bostadsföretagen har i en beställargrupp inom den statliga Energimyndigheten, så att satsningarna blir väl genomlysta innan de dras igång. Ett samarbete med stadens befintliga organ "Energicentrum" förefaller också lämplig.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Micasa Fastigheter anser att det i motionen finns en rad viktiga förslag som syftar

till att finna energilösningar för staden. Inom Micasa Fastigheter pågår ett arbete med att förbättra och utveckla teknik som syftar till att minska energianvändningen. Ett av Micasa Fastigheters uppdrag enligt ägardirektiven är att arbeta kontinuerligt med åtgärder som bidrar till energieffektivisering.

Sedan ett år tillbaka pågår därför ett energieffektiviseringsprojekt som syftar till att långsiktig sänka energikostnaderna.

Genom s.k. energitjänster, även kallat EPC, pågår nya och utvecklade samverkansformer för att genomföra besparingsfinansierade projekt för energieffektivisering och modernisering av fastigheter. Denna energitjänst bygger på att en entreprenör tar helhetsansvar för energikartläggning/ besparingsanalys, genomförande och uppföljning av projekten. Energitjänsteleverantören ger fastighetsägaren bindande besparingsgarantier.

Projektet pågår i olika etapper. I den första etappen har en kartläggning och energideklarationer tagits fram för samtliga fastigheter. Därefter har bolaget tagit ställning till vilka åtgärder som ska genomföras. I etapp två sker en ombyggnad av olika installationer beroende på vilka åtgärder som föreslagits i kartläggningen. Ombyggnaderna kommer att pågå i ca tre år.

Arbetet inom bolaget med energieffektivisering samt att minska slitaget på miljön är viktigt. Micasa Fastigheter avser att intensifiera detta arbete under de kommande åren. Bolaget ser positivt på att det skulle finnas möjlighet till ökad samverkan med andra bolag och förvaltningar inom staden. Möjlighet till utökad kunskaps- och erfarenhetsutbyte anses vara av stor vikt inom detta område.

Om och i så fall hur, Stockholms stad eventuellt avser att vidareutveckla och organisera arbetet kring energifrågor, har Micasa Fastigheter inga synpunkter på.

Stockholm Vatten AB

Stockholm Vatten AB:s tjänsteutlåtande daterat den 20 oktober 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Vatten har inga synpunkter på det förslag som framförs i rubricerad motion.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av vice ordförande Åsa Romson (mp) enligt följande

beslutar att delvis tillstyrka motionen samt att därutöver anför följande:

I miljöpartiets budget för 2009 med inriktning för 2010 och 2011 aviseras avsättningar från vinstmedel, 'klimatmiljarder' just för de satsningar på energiomställning och satsning på spetsteknik som motionen efterlyser.

Den el som staden använder i framtiden, som uppfyller kraven på miljömärkt el, bör produceras av staden eller köpas från leverantörer som enbart producerar miljömärkt el.

Reservation anfördes av ledamöterna Eva Louise Erlandsson Slorach m.fl. (s) och Stellan F Hamrin (v) enligt följande

miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anför följande:

Förvaltningen har i sitt svar inte besvarat själva grundfrågan i motionen. Däremot framgår att förvaltningen är positiv till motionens intentioner.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Magnus Dannqvist m.fl. (s) och ledamoten Rosa Lundmark (v) enligt följande

- 1 Motionen bifalles.
- 2 Därutöver vill vi framföra följande.

Utvecklingen av framtidens energiförsörjning ställer krav på både privata och offentliga aktörer. Staden som en av landets största energikonsumenter kan bidra med att utveckla efterfråga ny teknik som på sikt kan bli ett hållbart alternativ till dagens energiförsörjning. För detta arbete är det intressant att pröva möjligheten att genom ett kommunalt energiutvecklingsbolag påskynda detta arbete.

Reservation anfördes av ledamoten Jonas Eklund (mp) enligt följande

- 1 Motionen tillstyrks delvis.
- 2 Därutöver anfördes följande.

I Miljöpartiet de Grönas förslag till budget för Stockholms stad för 2009 avsätts avsevärda belopp för investering i förnybar energi och energibesparing i Stockholm. Vi anser att staden ska gå in med investeringsmedel i sådana energiprojekt som är angelägna ur miljösynpunkt. Och har svårt att finna annan finansiering. Bland annat behövs en snabb och omfattande utbyggnad av produktion och distribution av biogas i Stockholmsområdet, vilket har en naturlig anknytning till stadens avfalls- och avloppshantering. Staden bör delta i och stödja denna utbyggnad genom sina förvaltningar och kommunala bolag.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Rolf Lindell m.fl. (s), ledamöterna Marion Sundqvist (mp) och Berit Bornecrantz Dias (v) enligt följande

Motionen tar upp strategiskt viktiga frågor för framtiden. Stadens tidigare beslut att avyttra energiverksamheten har med facit i hand visat sig vara ett misstag. Med tanke på såväl miljö- som resursskäl är det angeläget

Att staden påbörjar ett strategiskt utvecklingsarbete för en energi- och miljöpolitiskt hållbar utveckling.

Ett offentligt ägande innebär den bästa långsiktiga garantin för en samhällsanpassad inriktning och offentlig kontroll, vilket har stor betydelse för demokrati och säkerhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2008:66

2008:66

Motion av Tomas Rudin och Hasan Dölek (båda s) om bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag

Dnr 315-2298/2008

Ett långsiktigt hållbart Stockholm kräver en omställning av flera av de energisystem som staden och dess invånare utnyttjar. Bilarna kommer i framtiden drivas med andra bränslen än idag. Den utveckling som påbörjats med alternativa bränslen som E 85, biogas och rapsdiesel är en positiv början på en stor förändring av transportsystemen i staden.

Länge stod denna utveckling av alternativa bränslen och stannade trots att tekniken för att driva bilar med alternativa bränslen fanns. Det var en tid då mackarna inte tillhandahöll ett utbud av bränsle, då bilhandlarna inte såg någon marknad för tillgänglig teknik, då bilindustrin inte såg någon avsättning för miljöbilar osv. Det var först då samhället genom politiska initiativ lyfte fram alternativen genom skattesubventioner och regleringar som utvecklingen på allvar tog fart. Kommunen tog en stor del av utvecklingsansvaret genom att göra det s.k. trängselskatteförsöket en tydlig miljöprofil. Miljöbilar avgiftsfriades helt och boendeparkeringen blev billigare för de som kör miljöbilar.

En liknande utmaning står hushållen inför när det gäller energibesparingar i hemmen. Även företagen i staden står inför stora omställningar som måste göras när det gäller energiförbrukning i samband med tillverkning, distribution och försäljning av varor.

Inom forskningen finns idag kunnande som kraftigt skulle reducera staden och dess invånares totala energianvändning. Problemet är att tekniken inte funnit sina rätta vägar ut på marknaden eller i samhället ännu. Förr eller senare kommer naturligtvis dagens tekniska kunnande etableras i samhället, men staden har behov av att skynda på de processer som leder fram till en snabbare omställning av stadens totala energianvändning.

Tre exempel på möjliga energibesparingar:

1. Småskalig energiproduktion t ex vindteknik har utvecklats vid KTH. Spännande idéer finns som är mogna att prövas men som ännu inte funnit någon aktör som kan lansera dem på energimarknaden. Staden skulle här kunna spela en viktig roll som aktör och stimulera fram försöksverksamheter i olika stadsmiljöer.
2. Solceller är en teknik som utnyttjas för lite. Möjligheten att använda taken i staden, inte minst på offentliga lokaler bör undersökas och stimuleras fram. Nya tekniker möjliggör en högeffektiv användning av ytor för att utvinna energi även vid våra breddgrader. Ännu finns dock inte några sådana system på den öppna marknaden. Staden skulle, i kraft av sin storlek, kunna testa och köra solceller på stora offentligt ägda tak i syfte att testa och lansera olika fungerande tekniker.
3. En stor energivinst finns att göra om stockholmarna sparade el i en ökad omfattning. Om alla Stockholms hushåll systematiskt skulle släcka belysning i de rum som inte används eller slå av apparater som TV eller datorer skulle betydande miljöeffekter uppnås. En hel del av sådana besparingar kan möjliggöras genom en förbättrad och systematiserad information. Andra möjligheter finns i outvecklade besparings-tekniker som rörelsedetektorstyrda strömbrytare och andra tillämpbara tekniker. Staden skulle här kunna stimulera fram förbättrade produkter för energibesparing i samarbete med den forskning som görs inom området. Att testa nya produkter i bostadsområden, med stadens kunskande som stöd, skulle kunna sprida goda exempel vidare bland Stockholms hushåll. Nya marknader för energibesparande produkter kan stimuleras fram.

Stockholms kommun har så många invånare och företag som lever här sida vid sida med några av världens främsta forskare inom miljö- och energiutvinningsteknik. Staden borde därför starta ett nytt bolag med uppgiften att föra samman ny teknik med brukare runt om i staden i syfte att spara energi, driva utvecklingsprojekt för nya marknadsnära energitekniker och finna nya sätt att använda stadens resurser som t ex lokaler för energiutvinning eller energibesparingar.

Ett energiutvecklingsbolag i stadens regi kan bedriva viss verksamhet som marknaden själv inte kan utveckla tack vare sin storlek, kommunens medborgarkontakt och inte minst det samhälleliga intresse som finns att finna framtida goda energilösningar för en storstad.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi på att Stockholms kommunfullmäktige beslutar

att undersöka möjligheterna att bilda ett energiutvecklingsbolag i syfte att finna energibesparingar och stimulera nya energiutvinningstekniker i hushållsnära miljö.

Stockholm den 29 september 2008

Tomas Rudin

Hasan Dölek